

18 september 2022

(25ste zondag door het jaar)

Dries Ghesquiere o.p.

Ge kunt niet God dienen en de mammon

Lieve mensen,

De profeet Amos veroordeelt keihard bedrog, sociaal onrecht en uitbuiting van de armen door de rijken, en hij laat er geen twijfel over bestaan: God de Heer zal hun daden nooit vergeten. De parabel die Jezus in het evangelie vertelt, sluit daar helemaal bij aan. Het gaat over een rentmeester, en over de macht van het geld over de mens.

Maar Jezus besluit is merkwaardig: “Maakt u vrienden door middel van de onrechtvaardige mammon, opdat zij – wanneer die u komt te ontvallen – u in de eeuwige tenten opnemen.” Handel zoals die rentmeester, raadt Hij aan. Dit vraagt enige uitleg. Die rentmeester wil dus zijn ellende voorkomen door de schulden te verkleinen. Besteelt hij daarmee zijn heer? Helemaal niet.

Als rentmeester mag hij immers zelf de hoogte van de schuld bepalen, zodat hij een deel van de winst in zijn eigen zak kan steken. Dat is zijn loon, op een andere manier wordt hij niet betaald. Wanneer hij beschuldigd wordt dat hij zijn heer bestolen heeft, heeft hij dus meer winst in zijn zak gestoken dan hij mocht. Maar nu scheldt hij kwijt wat hij wél in zijn eigen zak mag steken, en dat vindt de heer knap gedaan, want de mensen die hij op die manier helpt, zullen uit dankbaarheid zeker voor hem zorgen als hij in de problemen komt. Vanuit die optiek zegt Jezus dat we door middel van de mammon vrienden moeten maken.

En wat is de mammon? Dat is het monster dat ontstaat wanneer geld het enige doel van het leven en de enige bron van geluk is. Jezus wist dat die mammon het leven van velen beheerste. Dat was toen zo, vandaag niet anders. Wellicht zijn geld en bezit trouwens de krachtigste drijfveer die de mens ooit gekend heeft, en dat vertaalt zich in allerlei belangen: een eigen huis, een beroep dat goed opbrengt, leuke hobby's, schitterende vakanties, een goede relatie met iemand die ook goed verdient, een gezin zonder problemen enzovoort...Ook wij steken in dat alles heel veel energie, inzet en zorg.

En wellicht zijn we er ons niet van bewust, maar telkens opnieuw vragen we ons af wat iets gaat kosten, of we er iets aan verdienen en meer van die vragen die direct met geld te maken hebben. Daar is op zich niets fout aan, want we leven nu eenmaal in een wereld waar alles een prijs heeft. Het wordt pas fout wanneer die prijs een mammon wordt. Wanneer geld en bezit het enige doel worden van het bestaan. Wanneer geld de wereld beheerst. Dan heersen er conflicten, uitbuiting, oorlogen, vluchtelingen, leugens en bedrog.

We zien het in de wereld van vandaag: de verhoudingen tussen volkeren en landen worden scheefgetrokken door wereldleiders die alleen maar aan rijkdom en macht denken. En dat geldt niet alleen voor de wereldleiders, want je ziet het in heel de maatschappij. Ceo's en ondernemers die honderden miljoenen per jaar verdienen, voetbal -en andere sterren die evenveel waard zijn als een arm land in zijn geheel.

De mammon is schering en inslag. Precies daar gaat Jezus tegenin. Word geen slaaf van de onrechtvaardige mammon, zegt Hij, maar maak er u vrienden mee. Leef niet om rijk en nog rijker te worden, maar om te delen met uw medemensen. Wees dus kinderen van het licht van liefde en vrede, en niet van de duisternis van egoïsme, uitbuiting en onverschilligheid.

Lieve mensen, waar staan wij? Zijn wij kinderen van het licht of van de duisternis? Is geld en bezit voor ons een mammon, of een middel om te leven en anderen te helpen? Deze zondag is het Vredeszondag, zullen we mee op zoek gaan naar vrede in een wereld van nu die vreselijk geteisterd wordt door conflicten, rellen, terrorisme en oorlogen? Een wereld die meer en meer kapot gaat ook door klimaat verandering en de kloof tussen arm en rijk die steeds groter wordt, vooral door de grote prijsstijgingen.

En het aantal vluchtelingen dat elke dag toeneemt, allemaal zonder huis en thuis en onzekere toekomst, allemaal slachtoffers van geld, vermogen en geweld van anderen. Laten we proberen geen mammon aanbidder te worden, maar te gebruiken zoals Jezus het vertelde: 'Delen, dan alleen krijg de mammon een menswaardig gezicht, dat God bij zijn schepping naar zijn beeld en gelijkenis heeft gezien.' Alleen de levenshouding die Jezus ons steeds weer voorhoudt en gemeengoed zou kunnen worden in onze samenleving in de wereld, dan zou er ook een andere wereld komen, waarin niemand hoeft te leven in angst en armoede, 'Verbeter de wereld, begin bij jezelf.' Amen.